

Miten oppimisen ja työelämän yhteyttä vahvistetaan?

* = vihreiden merkkien määrä

NYKYTILA

- Keski-Suomessa toimii 22 lukiota, 6 ammatillisen koulutuksen järjestäjää, 2 ammattikorkeakoulua ja yliopisto. Kaikki ovat suomalaisia koulutuksen järjestäjiä.
- Tutkinnot suoritetaan oppilaitoksissa.
- Keski-Suomessa annettu koulutus suuntaa opiskelijoita työllistymään julkiselle sektorille.
- Opintojen hyväksilukeminen tapahtuu henkilökohtaisesti. Opiskelija ei voi etukäteen tietää kuinka paljon opintoja saa korvattua aiemmalla osaamisella.
- Kouluttautuminen tapahtuu työuran alussa, jonka jälkeen mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen ovat niukat.

TAVOITE 2040

- Koulutus jalkautetaan yhteiskuntaan *
- ”Opettaminen” muidenkin kuin opettajien velvollisuus
- Kehitettävä tiedon ja osaamisen vaihtamiskulttuuri
- Yksilön luovuudelle (=rohkeudelle) annettava tilaa *
- onko oppilaitoksia? oppiminen ja opettaminen tapahtuu työpaikalla
- Tavoite, ettei väliinputoajia nuoria olisi 2040 ollenkaan. Jos tämä meno jatkuu eikä tehdä mitään, heitä on 54 kertaa enemmän kuin nyt *
- Tutkinnot suoritetaan osittain työelämän kautta ja tutkintoon voidaan hyväksilukea joustavammin työkokemusta*****
- sisäisen yrittäjyyden sisäistäminen ****
- opettajankoulutuksessa huomioitava formaalin ja informaalin oppimisen yhdistäminen
- oppilaitokset instituutioina sulautuneet pois, työelämä ja oppiminen yhtä
- systemaattisen osaamisen kehittäminen osaksi yritysten strategiaa*
- mahdollisuus uudelleen kouluttautumiseen*
- ovatko oppilaitokset yhdistyneet? **
- nuorten valmentaminen yrityksissä
- kulttuuri osaamisen jakamiseksi**
- jokainen toteuttaa itseään ja vahvuuksiaan

TOIMENPITEET

- toimenpiteet saatava näkyviksi, tehdään jo paljon
- monialaiset foorumit erialojen ihmisten verkostoitumiseen*****
- oppilaitosten välinen yhteistyö*
- projekti- ja tiimioppiminen*
- koulutuksen saavutettavuus**
- opettajankoulutuksen kehittäminen**
- monialaiset opiskelijaryhmät ratkaisemaan yritysten oikeita ongelmia*
- Keski-Suomen lukiohanke, lukioden työelämäyhteys*

- oppilaitoksille selkeät yrityskummit**
- perusvalmiuksia työelämään opetetaan jo peruskoulun yläasteella oppiaineena
- oikeus päivittää osaamistaan palaamalla 2. asteen opetukseen työelämän aikana*
- yrityksille resursseja koulutustehtävään
- yritykset oppimisympäristöiksi
- mahdollisuudet kouluttautumiseen työuran aikana
- 4H-yrittäjyyden edistäminen ja olemassa olevan hyvän mallin monistaminen myös muiden toimintaan*
- aiemmin hankitun osaamisen hyödyntäminen täysimääräisesti*
- positiivinen asenne työelämään luodaan ”murkkuiässä”*****

Miten yrittäjyyttä lisätään ja saadaan kasvuun?

* = vihreiden merkkien määrä

TAVOITE 2040

Työllisistä 30% yrittäjinä *****

Rohkeutta eri alojen yhdistämiseen opinnoissa ***

Jokaiselle oppijalle myyntikoulutusta **

Keski-Suomi on ratkaissut 1. Työntekijän palkkaushaasteen **

Lisää keskisuomalaisia nuoria kv. start up-skeneen **

Yrittäjyys on houkuttelevin ja arvostetuin uravaihtoehto ** / Yrittäjyys on "hauska elämä" omalle perheelle ja lähiyhteisölle

PK-yritykset fuusioituvat innolla *

Orastavien yrittäjien ja luopuvien yrittäjien uudet kohtaamisforumit ovat arkipäivää *

Liikkuvien "kotiin tuotavien palveluiden malli" kukoistaa ja on luonut uutta liiketoimintaa

Menestyviä ja kansainvälisiä kasvuyrityksiä on 100 kpl

Julkisten palveluiden tuottamisessa on useita kansainvälisiä menestyviä yrityksiä

Työsopimukseen on saatu 14 kk koeaika

Jokainen kuluttaja, virkamies ja kasvattaja on mukana maakunnan yrittäjyystalkoissa

Jokainen TE-asiakas saa ensin Y-tunnuksen

Nuorten yrittäjä-asenteella ja työntekijä-asenteella ei ole enää eroja 2040

TOIMENPITEET

Sähköisen maaliman kehittäminen nyt mukaan *****

Perusopetuksen opettajankoulutuksen kehittäminen -> huomioitava myös sosiaalinen älykkyys ja yrittäjyys
*****

Lisää väyliä, jotta nuoret voivat kehittää huippu harrastusosaamisesta bisnestä ****

Myönteinen ilmapiiri julkiselle viestinnälle – median vastuuta lisättävä ***

Onnistuneet pk-yritykset ja yrittäjät esille laajemmin hyvinä esimerkkeinä ***

Rohkean radikaalin pilotin rakentaminen OKL:n yrittäjyyskasvatukseen ***

Nuorten kannustaminen nykyistä enemmän yrittäjyyteen **

Yritystoiminnan/liiketoiminnan myymisen osaaminen (yrityskauppa) mukaan jo yrittäjyyskoulutukseen **

Lukiokoulutuksen hyvän yhteistyöpohjan jatkaminen yrittäjyysväyläksi *

K-S:n synnytyslaitokselta jaetaan kaikille Y-tunnus *

Vahvistetaan nuorten ”hyvien arvojen” (globaali kestävä eettinen) mukaista yrittäjyyttä *

4H yrittäjyysmalli laajasti käyttöön ja laajempaan tietoisuuteen *

Tutkimustulokset ja innovaatiot nuorten yritysten käyttöön*

Yrittäjyyttä estävien rakenteiden purkaminen (yrittäjä ja työntekijä samalle viivalle)

Lisää kannustusta ja väyliä pop-up yrittäjyyteen

Kaikkien toimijoiden sitouttaminen olemassa olevaan strategiaan ja yrittäjyyden EHJÄ POLKU ajatukseen

Kaikille koulutuksessa olijoille vaihtojakso Pohjanmaalle

Yrittäjäosaamisen tunnistamisen työkalujen kehittäminen

Monitieteinen työelämäprojekti monistukseen

Nuorten yrittäjähenkisten kohtaamis- ja verkostoitumispaikkojen lisääminen

Miten Keski-Suomi siirtyy perinteisestä teollisuudesta oivallusmyyntiin, jossa yhdistyy palvelu ja tuote?

* = vihreiden merkkien määrä

NYKYTILA

- Keski-Suomi on 5 %:n maakunta, jonka osuus t&k investoinneista on 2,5 %
- Keski-Suomi on patenteissa 5 %:n maakunta. Patenttien määrä on ollut laskeva ja niistä kaupallistetaan vain viidennes
- Kansainvälinen myyntiosaaminen keskittyy muutamiin suuriin yrityksiin. Kansainvälisiä tarpeita ei oivalleta välittää muille keskisuomalisille yrityksille.
- Ymmärrys globaaleista arvoketjuista ja open source –liiketoiminnasta on vähäistä
- Palveluviennin osuus viennistä on alle neljännes. Kyberturvallisuuden työpaikkoja on noin 600

- *Pk yritykset ovat tottuneet alihankintaan ja yhteiskunta määrittelee likaa menestyviä toimialoja*

TAVOITE 2040

Lisätään myyntikoulutusta kaikilla koulutustasoilla.*****

Luovutaan patenttien määrän ihannoinnista.***

Siirrytään tuotteiden muotoilusta palvelujen muotoiluun.*****

Tarvitaan lisää keskisuuria ja ketteriä yrityksiä ***

Oppilaitokset lähemmäksi yritysten arkea.*****

TOIMENPITEET

Tuotteiden myynnistä tarinoiden myyntiin *

Myyntikulttuuri kaikille koulutustasoille oppiaineeksi *****

Rahoituksen suuntaaminen myyntipäälliköiden palkkaukseen ****

Aletaan kouluttamaan uusia oivallusmyynnin ammattilaisia *

Tiimiakatemian opiskelijat myymään oikeita tuotteita eikä pelkästään tapahtumabusinesta.

Myydään jatkossa ratkaisuja ei pelkästään tuotteita *** (vrt Viherseinä)

Menetelmien, oivallusten kehittäminen ja mittaaminen.

Mitataan patenttien sijaan arkiluovuutta ja sen kehittymistä.

Rohkaistaan yrityksiä siirtymään tuotteiden muotoilusta palveluiden muotoiluun. *****

Tuotekehityksen merkityksen ymmärtämisen lisääminen = mistä syntyy tulevaisuuden liikevaihto

Puolustusvoimien ongelmien ratkaisut yhdessä yritysten kanssa mm turvallisuuden alalla

Terveysmatkailun viennin edistäminen

Maailmanluokan bardien rakentaminen(IKEA,H&M)

Yritysten on itse muutettava toimintatapoja. **

Yhteiskunta ei voi valita menestyviä toimialoja se voi luoda hyvät edellytykset yrityksille. *

Yhteiskunnan omistamat koneet, tutkimusympäristöt ja tilat joustavammin yritysten käyttöön iltaisin ja viikonloppuisin.

Koulutuksen ja oppilaitosten jalkautuminen lähemmäksi yrityksiä erityisesti yliopiston. *****

Uudenlainen osaamisen yhdistäminen teknologia+palvelu+humanismi

Humanistit yritysten voimavaroiksi Ihmettelevät humanistit ***

Osaamisen siirto myös yrityksiltä oppilaitoksille eikä vain yrityksiin päin

NYKYTILA	TAVOITE 2040	TOIMENPITEET
<ul style="list-style-type: none"> • Keski-Suomi on 5 %:n maakunta, jonka osuus t&k investoinneista on 2,5 % • Keski-Suomi on patenteissa 5 %:n maakunta. Patenttien määrä on ollut laskeva ja niistä kaupallistetaan vain viidennes	<ul style="list-style-type: none"> • Luovutaan patenttien määrän ihannoinnista.	<ul style="list-style-type: none"> • Menetelmien, oivallusten kehittäminen ja mittaaminen. • Mitataan patenttien sijaan arkiluovuutta ja sen kehittymistä.

<ul style="list-style-type: none"> • Kansainvälinen myyntiosaaminen keskittyy muutamaiin suuriin yrityksiin. Kansainvälisiä tarpeita ei oivalleta välittää muille keskisuomalisille yrityksille. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lisätään myyntikoulutusta kaikilla koulutustasoilla 	<ul style="list-style-type: none"> • Tuotteiden myynnistä tarinoiden myyntiin * • Myyntikulttuuri kaikille koulutustasoille oppiaineeksi ***** • Rahoituksen suuntaaminen myyntipäälliköiden palkkaukseen **** • Aletaan kouluttamaan uusia oivallusmyynnin ammattilaisia * • Tiimiakatemian opiskelijat myymään oikeita tuotteita eikä pelkästään tapahtumabusinesta. • Myydään jatkossa ratkaisuja ei pelkästään tuotteita *** (vrt Viherseinä)
<ul style="list-style-type: none"> • Ymmärrys globaaleista arvoketjuista ja open source –liiketoiminnasta on vähäistä • Palveluviennin osuus viennistä on alle neljännes. Kyberturvallisuuden työpaikkoja on noin 600 	<ul style="list-style-type: none"> • Siirrytään tuotteiden muotoilusta palvelujen muotoiluun. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tuotekehityksen merkityksen ymmärtämisen lisääminen = mistä syntyy tulevaisuuden liikevaihto • Puolustusvoimien ongelmien ratkaisut yhdessä yritysten kanssa mm turvallisuuden alalla • Maailmanluokan brändien rakentaminen(IKEA,H&M)
<ul style="list-style-type: none"> • Pk yritykset ovat tottuneet alihankintaan ja yhteiskunta määrittellee liikaa menestyviä toimialoja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarvitaan lisää keskisuuria ja ketteriä yrityksiä 	<ul style="list-style-type: none"> • Yritysten on itse muutettava toimintatapoja. ** • Yhteiskunta ei voi valita menestyviä toimialoja se voi luoda hyvät edellytykset yrityksille. * • Yhteiskunnan omistamat koneet, tutkimusympäristöt ja tilat joustavammin yritysten käyttöön iltaisin ja viikonloppuisin • Koulutuksen ja oppilaitosten jalkautuminen lähemmäksi yrityksiä erityisesti yliopiston. *****

		<ul style="list-style-type: none"> • Uudenlainen osaamisen yhdistäminen teknologia+palvelu+humanismi • Humanistit yritysten voimavaroiksi Ihmettelevät humanistit *** • Osaamisen siirto myös yrityksiltä oppilaitoksille eikä vain yrityksiin päin

Miten kansainvälisyydestä tulee arkipäivää?

* = vihreiden merkkien määrä

NYKYTILA

- Kansainvälisistä opiskelijoista maakuntaan työllistyy vain muutamat. Harjoittelupaikkoja tai kesätyöpaikkoja ei ole kansainvälisille opiskelijoille tarjolla.
- Työvoiman kansainvälinen liikkuvuus Keski-Suomeen on olematonta.
- Kansainvälistymisestä kiinnostuneet opiskelijat hakeutuvat töihin pääkaupunkiseudulle tai ulkomaille.
- ~~Ulkomailla hankitut tutkinnot eivät käy työmarkkinoilla: ”Lääkäreistä uudelleen koulutetaan sairaanhoitajia, opettajista kouluavustajia”.~~ Ei ongelma, eikä kallista
- P&k-sektorin kohdemarkkinat ovat kotimaassa.
- Kansainvälisen koulutusliiketoiminnan eli koulutusviennin liikevaihto on 6 miljoonaa euroa vuodessa.

TAVOITE 2040

EduCluster Finlandia tulee vahvistaa, kaikki toimijat yhteen verkostoon **

Kv.opiskelijat ja tänne muuten tulleet paremmin integroitava resurssiksi

Koulutusviennin kautta muuta vientiä, muun viennin kautta koulutusvientiä (aina ristiin tutustumaan)

Koulutusvienti kasvuun, Jyväskylästä keskittymä, Koulutusviennin arvo 600 miljoonaa *****

Lisää ulkomaisia yrityksiä Keski-Suomeen, sijoittumispalvelut, yrittäjien verotus alas, toimitilojen vuokrat alas *

TOIMENPITEET

Kv. opiskelijoiden ja maahanmuuttajien mahdollisuuksia yritysten perustamiseen helpotettava ****

Ystävyysskunta-ajattelun kautta kulttuurien tuntemusta, tarpeita -> kauppaa

Viestinnän uudet välineet kansainvälistymisen tukena, virtuaalihakmot *

Päätäjät, yritysjohtajat kansainvälisten opiskelijoiden isäntäperheiksi -> kulttuurien tuntemus, kontaktit, joita voi hyödyntää jatkossa **

Elinikäinen opettajankoulutus = täydennyskoulutusta koko ajan *

Ulkomaalaisia opettajia töihin *

Markkinointi – ja myyntibrokerit auttamaan pk-kentän kansainvälistymisessä ***

Opettajankoulutuksen vienti **

Kovaa myyntiä

Enemmän kv-opiskelijoita ympäri maakuntaa – iso merkitys paikallisille

Kv. opiskelijoille suomen kielen opinnot pakolliseksi

Koulutusvienti verkossa *

Johtamiskoulutuksen vienti *

Small talk –osaaminen kouluihin ? rohkeus *****

Kv-opiskelijoita lisää ammatilliseen koulutukseen

NYKYTILA	TAVOITE 2040	TOIMENPITEET
<ul style="list-style-type: none"> Kansainvälisistä opiskelijoista maakuntaan työllistyy vain muutamat. Harjoittelupaikkoja tai kesätyöpaikkoja ei ole kansainvälisille opiskelijoille tarjolla.	<ul style="list-style-type: none"> Kv.opiskelijat ja tänne muuten tulleet paremmin integroitava resurssiksi	<ul style="list-style-type: none"> Kv. opiskelijoiden ja maahanmuuttajien mahdollisuuksia yritysten perustamiseen helpotettava **** Päätäjät, yritysjohtajat kansainvälisten opiskelijoiden isäntäperheiksi -> kulttuurien tuntemus, kontaktit, joita voi hyödyntää jatkossa ** Enemmän kv-opiskelijoita ympäri maakuntaa – iso merkitys paikallisille Kv. opiskelijoille suomen kielen opinnot pakolliseksi
<ul style="list-style-type: none"> Työvoiman kansainvälinen liikkuvuus Keski-Suomeen on olematonta. Kansainvälistymisestä kiinnostuneet opiskelijat hakeutuvat töihin pääkaupunkiseudulle tai ulkomaille.	<ul style="list-style-type: none"> Lisää ulkomaisia yrityksiä Keski-Suomeen, sijoittumispalvelut, yrittäjien verotus alas, toimitilojen vuokrat alas *	
<ul style="list-style-type: none"> ~~Ulkomailla hankitut tutkinnot eivät käy työmarkkinoilla: ”Lääkäreistä uudelleen koulutetaan sairaanhoitajia, opettajista kouluavustajia”~~	<ul style="list-style-type: none"> Ei ongelma, eikä kallista	
<ul style="list-style-type: none"> P&k-sektorin	<ul style="list-style-type: none"> Koulutusviennin kautta	<ul style="list-style-type: none"> Viestinnän uudet välineet

<p>kohdemarkkinat ovat kotimaassa.</p>	<p>muuta vientiä, muun viennin kautta koulutusvientiä (aina ristiin tutustumaan)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Small talk –osaaminen kouluihin ? rohkeus ***** 	<p>kansainvälistymisen tukena, virtuaalihahmot *</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kovaa myyntiä, Markkinointi – ja myyntibrokerit auttamaan pk-kentän kansainvälistymisessä *** • Ystävyysskunta-ajattelun kautta kulttuurien tuntemusta, tarpeita -> kauppaa • Kv-opiskelijoita lisää ammatilliseen koulutukseen
<ul style="list-style-type: none"> • Kansainvälisen koulutusliiketoiminnan eli koulutusviennin liikevaihto on 6 miljoonaa euroa vuodessa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Koulutusvienti kasvuun, Jyväskylästä keskittymä, Koulutusviennin arvo 600 miljoonaa ***** • EduCluster Finlandia tulee vahvistaa, kaikki toimijat yhteen verkostoon ** 	<ul style="list-style-type: none"> • Elinikäinen opettajankoulutus = täydennyskoulutusta koko ajan * • Opettajankoulutuksen vienti ** • Koulutusvienti verkossa * • Johtamiskoulutuksen vienti *

Keski-Suomi 2040 – resurssiviisausnäkökulma

Metsät

- metsät hyödynnetty kestävän kasvun verran, +30%
- massateollisuudesta pitemmälle jalostettuun puuteollisuuteen
- luonnonvarainstituutti kasvanut ja monipuolistunut, metsäalan koulutus lisääntynyt ja löytänyt uusia muotoja **(3)**
- teolliset symbioosit käytössä – nollajäte **(2)**
- *puurakentaminen arvossaan* **(5)**
- Cleantech vientituotteena
- ”viemärienergia” hyötykäyttöön, sekä konkreettisesti että kuvainnollisesti

Luonto, luonnonvaramatkailu

- *myyntivalttina luonnonrauha ja hiljaisuus, luontomatkailu euroiksi, Slow Tourism, Green Care* **(9)**
- Pehmeän talouden maakunta
- Unicefin perinnekohteet suosittuja, Päijänteen biosfäärialue suosittu
- Viitasaaren ja Konneveden vesistömatkailu vetää myös
- terveysturmatkailijoita lähinnä Venäjältä
- elämysmatkailu viehättää maailmanlaajuisesti: vedenalainen elämä, suomatkailu, marjamatkailu, luontokuvausmatkailu...
- luonnonlääketeollisuus valtaa markkinoita
- koulumatkailu: perheet ulkomailta Suomeen oppimaan, lapset kouluun ja vanhemmat benchmarkkaamaan koulutusjärjestelmäämme
- EduClusterin Finlandin toiminta-alue laajentunut

Tietoverkot ja digitalous

- Yhteis palvelupisteistä lähipalvelut syrjäseuduille – palvelupisteitä tiheästi
- hyvinvointiteknologian monipuolinen hyödyntäminen
- kohtaamispalvelut – vanhusten- ja lastenhoidon uudet muodot **(3)**

Tyhjät tilat

- julkiset palvelut kahdessa vuorossa, myös lasten ja nuorten koulut/harrasteet **(2)**
- julkiset tilat monimuotoisessa käytössä
- opiskelijat saavat käyttää oppilaitosten tiloja 24/7, myös valmistumisensa jälkeen **(2)**

Muuta

- liikenneyhteydet toimivat myös haja-asutusseuduilla, työmatkat sujuvat kimppakyydeilläkin
- hybriditalous valtaa alaa, työaikapankit, vaihtamis- ja jakamistalous
- pappapotentialiaali (kokeneitten eläkeläisten vapaaehtoistyö), vapaaehtoistyön uudet muodot, uusyhteisöllisyys **(8)**
- koska nykyisin jää niin paljon jätettä, päätetään kouluruokailu lopettaa yläkouluista kokonaan

Keinot

- *biotaloutta täytyy tukea alkuun, biotalouden parempi hyödyntäminen, ulkoisten säästöjen ja erilaisten regulaatioiden purkaminen/parantaminen* **(5)**
- täytyy löytää uusia koulutus- ja liiketoimintamahdollisuuksia esim. metsä- ja luonnonvara-aloilta, biotaloudesta ja kyberturvallisuudesta **(2)**
- puunjalostusastetta nostettava
- karjatalous mukaan **(2)**
- erilaisten intressiristiriitojen poistaminen

- *lähiruoasta vientituote (6)*
- jakamistalouden mahdollistavat uudet digiratkaisut
- Luotsi tunnetummaksi myös maakunnassa
- täytyy synnyttää luontomatkailun tarve – tai löytää oikeat kohderyhmät, markkinat
- ammatillisen koulutuksen mahdollisuus myös haja-asutusalueilla (2)
- uusien tilojen suunnittelussa otettava monikäyttöisyys huomioon (3)
- asennemuutos kaikista tärkein asia muutoksen aikaansaamiseksi! (1)